

Hiedanrannan kehitysohjelma OHJELMASUUNNITELMA

Versio 1.4 (20.1.2026)

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kuva ARCO

Versiohistoria

1.0	R. Väliharju	15.9.2016	
1.1	R. Väliharju & K. Toivonen	9.4.2017 & 3.5.2018	KHsuko 18.4.2017 § 30 sekä päivitys KH 14.5.2018 § 224
1.2	S. Holm & R. Väliharju	9.12.2019	KH 9.12.2019 § 530, valtuuston 4/2019 päätöksen mukainen yhtiö-rakenne
1.3	J. Kaivonen	6.4.2021 & 1.3.2023	KH 6.4.2021 § 135, ohjelmasuunnitelma yhtiömallin muutosten mukainen sekä KH 27.3.2023 § 126, valtuustokauden tavoitteet päivitetty ohjelmasuunnitelmaan
1.4.	J. Kaivonen	20.1.2026	KH 26.1.2026, Ohjelmasuunnitelma päivitetty valtuustokaudelle 2025-2029

Sisällys

1	Ohjelman yleiskuvaus, tausta ja tarve	4
1.1	Ohjelman lyhyt kuvaus.....	4
1.2	Ohjelman tausta ja strategiset lähtökohdat	4
1.3	Perustelut ohjelman ja ohjelmajohtamisen tarpeelle	4
2	Nykytila ja visio ohjelman kohdealueella	6
2.1	Nykytila ohjelman kohdealueella.....	6
2.2	Visio tulevasta tilasta ohjelman kohdealueella	9
3	Ohjelman sidosryhmät	11
3.1	Keskeiset sidosryhmät.....	11
4	Ohjelman hyötytavoitteet ja vaikutukset sekä niihin liittyvät mittarit	13
5	Ohjelman tuotokset ja laajuus	14
5.1	Ohjelman osa-alueet / tuotokset ja niiden hyödyntäminen	14
5.2	Rajaukset ja yhteydet muuhun toimintaan	14
6	Ohjelman etenemissuunnitelma ja tarvittavat resurssit.....	15
6.1	Ohjelma kaupungin organisaatiossa	15
6.2	Ohjelman omistaja	15
6.3	Ohjelman ohjausryhmä.....	16
6.4	Ohjelmajohtaja	16
6.5	Kehitysohjelman toimeenpano.....	16
6.6	Ohjelmaan liittyvät projektit ja niiden organisaatio.....	16
7	Kustannukset ja rahoitus.....	17
8	Viestintä.....	18
9	Riskit.....	19
10	Ohjelmajohtamisen käytännöt	20
10.1	Raportointi ja ohjaus.....	20
10.2	Muutosten hallinta	20
10.3	Muutoksen johtaminen ja hyötyjen varmistaminen.....	20
10.4	Ohjelman ulkoiset riippuvuudet ja yhteydet.....	20
	Liite 1 Hiedanrannan kehitysohjelman hyötytavoitteet valtuustokauden loppuun 2029	21
	Liite 2 Hiedanrannan kehitysohjelman valtuustokauden toimenpiteet.....	22
	Liite 3 Hiedanrannan kehitysohjelman valtuustokauden mittarit	23

1 OHJELMAN YLEISKUVAUS, TAUSTA JA TARVE

1.1 OHJELMAN LYHYT KUVAUS

Tampereen kaupunkiseutu on pääkaupunkiseudun jälkeen Suomen suurin ja nopeimmin kasvava kaupunkiseutu. Tampere on vuonna 2040 yli 300 000 asukkaan viihtyisä ja elävä kaupunki, jonka vahvuus on sujuva arki elämysten keskellä. Hiedanrannan kaupunginosa on tärkeä osa kaupungin tasapanoista kasvua. Kaupunki osti vuonna 2014 Lielahden vanhan selluloosatehdasalueen. Yksi keskeinen syy Lielahden tehdasalueen ostoon oli kaupungin kasvun tasapainottaminen myös kaupungin länsiosiin.

Hiedanrannan kehitysohjelman tehtävänä on johtaa, koordinoita ja varmistaa, että Tampereen uusi aluekeskus toteutuu tavoitteiden mukaisena. Tavoitteena on vähintään 18 500 asukkaan kestävä ja älykäs kaupunginosa. Hiedanranta on koko läntisen kaupunkiseudun tärkein kaupallinen keskus ja elinvoimainen työpaikkakeskittymä.

Kaupunki luovutti maaomaisuutensa apporttina Hiedanrannan Kehitys Oy:lle vuoden 2020 lopussa. Kehitysyhtiön omistajana kaupunki haluaa olla aktiivisessa roolissa maankäytön muutosalueen toteutuksessa, jotta alueelle asetetut kunnianhimoiset tavoitteet kestävä ja älykästä kaupunkirakentamista toteuttavasta aluekeskuksesta täyttyvät.

1.2 OHJELMAN TAUSTA JA STRATEGISET LÄHTÖKOHDAT

Tampereen strategia 2035 – Tekemisen kaupunki hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.11.2025. Strategia kuvaa kaupunginvaltuuston tulevaisuuden tahtotilaa ja siihen on tiivistetty linjaukset, joiden mukaan kaupunkia kehitetään tulevana vuosina. Strategia tähtää vuoteen 2035 ja Hiedanrannan tavoitteet edistävät vahvasti kaupunkistrategian painopisteitä, jotka ovat:

- Elämäniloa.
- Kestävyyttä.
- Edelläkävijyyttä.
- Yhdessä.

Tampereen tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Tampereen kaupungin ilmastotoimet on koottu Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartaksi.

1.3 PERUSTELUT OHJELMAN JA OHJELMAJOHTAMISEN TARPEELLE

Tampereen kaupungin ohjelmajohtamisen ohje on otettu käyttöön 2015 ja päivitetty 2019. Ohjelmilla toteutetaan kaupungin strategian tavoitteita. Hiedanrannan kehittämisohjelma hallinnoidaan ja johdetaan tämän ohjeen mukaisesti. Kokonaisuuden johtaminen ohjelmana varmistaa, että

- Organisaation eri osissa ei tehdä päällekkäistä työtä.
- Ohjelmaan kuuluvia projekteja tai tehtäviä ei tehdä osaoptimoiden.
- Projektit ja tehtävät tehdään oikeassa järjestyksessä ja oikeana ajankohtana kokonaisuus huomioiden.
- Lopullisten hyötyjen saavuttamiseen vaikuttavat ohjelmatasoiset riskit huomioidaan yksittäisten projektien riskien lisäksi.

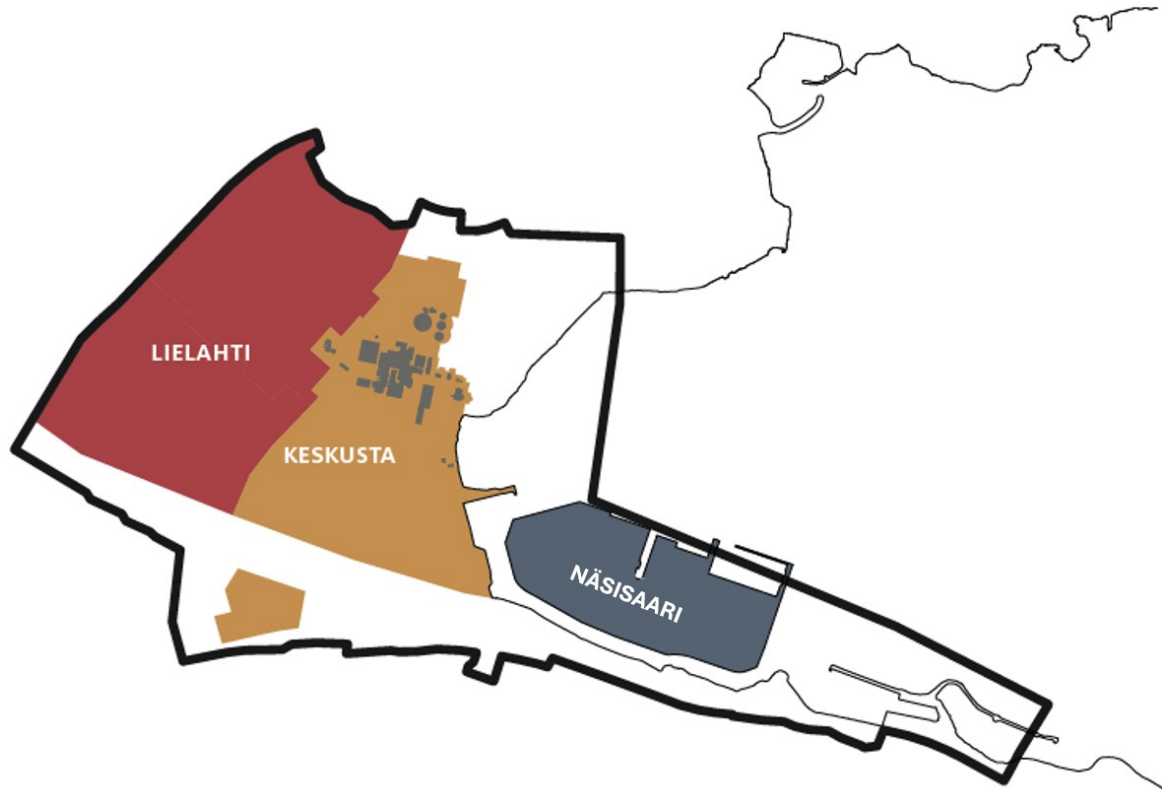
Hiedanrannan kehittämisessä ohjelmajohtamisella tavoitellaan seuraavia hyötyjä:

- Toimintaympäristön muutokset ja siitä aiheutuvat muutostarpeet Hiedanrannan alueen tavoitteisiin voidaan huomioida tehokkaasti ja nopeasti ohjelman edetessä.
- Päätöksenteko alueen kehittämisen edistämiseen saadaan joustavammaksi ja paremmin lopullisia tavoitteita palvelevaksi.
- Kokonaisnäkemys hyötytavoitteiden tasolla ja hyötyjen ohjaaminen varmistaa, että keskeisiä edellytyksiä tai toimenpiteitä hyötyjen saavuttamiseksi ei unohdeta.
- Organisaatiossa hajallaan oleva tieto saadaan hyödynnettyä tehokkaammin.
- Viestintä alueen kehittämisessä meneillään olevista ja tulevista asioista on oikea-aikaista, oikeansisältöistä ja helpompi kohdentaa täsmällisemmin ohjelman sidosryhmille.
- Ohjelmajohtamisella uskotaan saavutettavan myös luottamushenkilöiden sitoutuminen Hiedanrannalle asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen.
- Ohjelmajohtamisella varmistetaan riittävä resursointi ja pystytään aikatauluttamaan projektit ja muut tehtävät kokonaisuutta paremmin palveleviksi.
- Ohjelman eri projektien riippuvuudet ja järkevä toteuttamisjärjestys pystytään tunnistamaan paremmin.

2 NYKYTILA JA VISIO OHJELMAN KOHDEALUEELLA

2.1 NYKYTILA OHJELMAN KOHDEALUEELLA

Ohjelma-alue koostuu Hiedanrannan keskustan ja Lielahden lisäksi vesistötäytöllä järvi-kaupungiksi toteutettavasta Näsisaaresta. Hiedanrannan yleissuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 8.6.2020, § 275.

Kuva 1: Yleissuunnitelman mukaiset Hiedanrannan osa-alueet

Tärkeimmällä kehitysalueella keskustassa eli entisellä selluloosatehtaan alueella on runsaasti vanhoja teollisuusrakennuksia sekä kartano ja siihen liittyvät rakennukset. Kaupungin vuokratonteilla toimivat edelleen tuotantorakennuksina DS Smithin aaltopahvitehdas ja Pyrollin kotelotehdas. Lielahti on elinvoimainen tilaa vaativan kaupan keskus, jonka maanomistus on jakautunut suurelle joukolle kiinteistönomistajia. Näsisaari on Näsijärven vesialueelle louhetäyttönä rakennettava tekosaari, jonka laajuudesta kaupunki on tällä hetkellä toteuttanut noin puolet.

Hiedanrannan aluekehittämisen yhtiöittämisestä päätettiin kaupunginvaltuustossa 15.4.2019, § 57. Hiedanrannan kehittämisen yhtiömallia muutettiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 19.10.2020, § 135. Selluloosatehtaan alueen kehitettävä maaomaisuus päätettiin luovuttaa apportiomaisuutena Hiedanrannan Kehitys Oy:lle. Tuotantokäytössä olevat vuokratontit, vesialueet, kartano sekä suljettu lietekaatoaika jäivät kaupungin omistukseen. Samalla hyväksyttiin kaupungin ja Hiedanrannan Kehitys Oy:n välisen yhteistyösopimuksen periaatteet sekä poikkeamat asunto- ja maapolitiikan keinosta. Apportiomaisuuden luovutuskirja sekä Hiedanrannan Kehitys Oy:n ja kaupungin välinen yhteistyösopimus allekirjoitettiin 31.12.2020. Yhteistyösopimuksella sopimusosapuolet sopivat yhteistyöstä luovutettujen alueiden kehittämisessä, yhteistyön keskeisistä periaatteista, tavoitteista ja ehdoista, sopijapuolten tehtävistä, yhteisistä toimintatavoista, kustannusjaosta ja muista vastuista sekä alueen vaiheittaisesta toteuttamisesta.

Tampereen kaupungin asunto- ja maapolitiikan linjauksista poiketen Hiedanrannan Kehitys Oy osallistuu kehittämänsä maa-alueen yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin rakentamalla alueen julkisen yhdyskuntarakenteen ja luovuttamalla sen yleisten alueiden luovutuksena kaupungille. Poikkeamisen peruste on, että yhtiö oman alueensa kehittämisen edistämiseksi sitoutuu sopimuksella kehittämistoiminnassaan toteuttamaan Hiedanrannan kehitysohjelman tavoitteita. Valittu ohjelman rakenne ja yhtiöittäminen ovat jo mahdollistaneet tavoitteiden toteutumisen siten, että alue toimii uusien kaupunkirakenteen innovaatioiden ja uuden tyyppisten infrastruktuurin rajapintojen kehitysalustana.

Teollinen toiminta selluloosatehtaan alueella päättyi vuonna 2008 ja tehtaan rakennukset ovat sen jälkeen olleet suurelta osin lämmittämättöminä ja tyhjillään. Tyhjentyneet tehdasrakennukset ovat nyt Hiedanrannan Kehitys Oy:n omistuksessa.

Alkuperäisen kiinteistökaupan mukana ympäristövastuut siirtyivät kaupungille. Hiedanrannan Kehitys Oy:lle tehdyn apporttiomaisuuden luovutuksen yhteydessä luovutetun kiinteistöomaisuuden maaperään kuuluvia ympäristövastuita siirtyi vain osin yhtiölle. Kaupunki on puhdistanut teollisen toiminnan saastuttamia maa-alueita viime vuosina systemaattisesti. Vesialueet ovat kaupungin omistuksessa. Vesialueella on entisen selluloosatehtaan jätevesien mukana järven pohjaan kasautunutta nollakuitua, karkeampaa puuainesta ja puunuiton yhteydessä pohjaan uponnutta kuitupuuta. Nollakuidun noston kilpailutus käynnistettiin huhtikuussa 2022. Hankintapäätös tehtiin helmikuussa 2023 ja hankintasopimus nollakuidun poiston luvitusvaiheen suunnittelupalveluiden hankinnasta allekirjoitettiin huhtikuussa 2023. Tampereen kaupunki jätti valmistellun vesi- ja ympäristölupalupahakemuksen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle huhti-toukokuussa 2024. Hakemusta on täydennetty viranomaispyyntöjen mukaisesti vuosien 2024 ja 2025 aikana ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto kuulutti hakemuksen nähtäville joulukuussa 2025. Vuoden 2026 alusta toimivaltaisena viranomaisena lupa-asiassa jatkaa valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto. Nollakuitu on tavoitteena poistaa 3,5 metrin syvyyteen saakka ja näin parantaa vesialueiden käytettävyyttä. Samalla jäljelle jäävä nollakuitu on syvemmällä viileämissä vesikerroksissa.

Hiedanrannan Pohjoiskortteleiden asemakaava on ensimmäinen asuntorakentamisen mahdollistava asemakaava ja se hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2024. Hiedanrannan Kehitys Oy on toteuttanut Pohjoiskortteleiden infrastruktuurin ja ensimmäiset asuinrakentamishankkeet ovat käynnistyneet 2025.

Pohjoiskortteleissa toteutuu Hiedanrannalle asetetut älykkään ja kestävän kaupunkiympäristön tavoitteet. Alueelle on huhtikuussa 2025 myönnetty BREEAM Communities -aluesertifikaatti, joka todentaa uuden kaupunginosan suunnittelun ja toteutuksen vastuullisuuden. Kaupunginosan tuleville asukkaille ympäristösertifiointi näkyy esimerkiksi asuintalojen, pihojen ja puistoalueiden ilmastoystävällisenä toteuttamisena. Sertifikaatti myönnettiin erinomaisella arvosanalla ("Outstanding"), joka on korkein mahdollinen luokitus. Tämä arvosana on myönnetty aiemmin vain viidelle alueelle maailmassa. BREEAM Communities on maailmanlaajuisesti tunnustettu ja Euroopan johtava aluehankkeiden kestävyyden arviointimenetelmä

Asuinkerrostalojen rakennuttajille kestävä kehitys Hiedanrannassa näkyy rakentamiselle asetetuissa vaatimuksissa. Näissä huomioidaan rakentamisen hiilijalanjäljen pienentämiseen ohjaavien vaatimusten lisäksi muun muassa kohtuuhintaisten asuntojen ja erilaisten asuntotyyppien rakentaminen sekä asuntojen muunneltavuus. Jokaiselle asuintalolle tulee hakea myös oma rakennuskohtainen ympäristösertifikaatti. Rakennuttajia veloitetaan toteuttamaan jokaiseen asuinkerrostaloon perheasuntoja, joita tulee olla vähintään kolmasosa kerrostalon asuinpinta-alasta.

Hiedanrannan energiakumppanina Tampereen Energia rakentaa alueelle SmartNRG-lämpöverkon, joka mahdollistaa kaupunginosalle täysin uusiutuvan energian. Hiedanrantaan räättälöity kaukolämmitys on 100 % hukkalämpöä, jonka energianlähteinä hyödynnetään muun muassa datasalien ylijäämälämpöjä. Alkuperä varmennetaan Energiaviraston alkuperätakuilla. Järjestelmä mahdollistaa myös jäähdytyksen kortteliratkaisuna tai kiinteistökohtaisesti, aurinkopaneelit tarpeen mukaisesti sekä älykkään ohjauksen ja optimoinnin.

Alueen tuleville asukkaille Hiedanranta tulee tarjoamaan kiehtovan yhdistelmän kaupunkikulttuuria ja luonnonläheisyyttä, jossa yhdistyvät monipuoliset päivittäispalvelut, rikas kulttuurielämä, ekologisesti kestävämpi rakentaminen ja sujuvat kulkuyhteydet. Hiedanrannan ja lähialueiden koulut, päiväkodit, liikuntapaikat sekä sosiaali- ja terveystyöpalvelut pitävät arjen palaset paikoillaan. Hiedanrannan asukkaiden käyttöön tulee yhteiskäyttöautoja sekä yhteisiä monitoimitiloja, joita voit käyttää esimerkiksi harrastamiseen, juhlien järjestämiseen tai etätyöskentelyyn.

Ohjelma-alueella on syksyllä 2025 vireillä useita asemakaavoja. Asemakaava 8898 koskee Tehdaskartanonkadun länsipään asuin- ja päiväkotirakentamista. Asemakaavassa 8895 kaavoitetaan keskuspuiston reunalle tulevat koulu- ja liikuntatilat. Tehdasalueen ja kartanoympäristöä koskeva asemakaava on 8893. Kaava 8894 koskee tehtaan eteläpuolelle ns. raitiotien sisälenkkiin sijoitettavia korttelialueita. Ohjelmakaudella 2025 - 2029 on tavoitteena edistää myös asemakaavoja, jotka vähitellen yhdistävät Hiedanrantaa ja Lielahden itäosia toisiinsa.

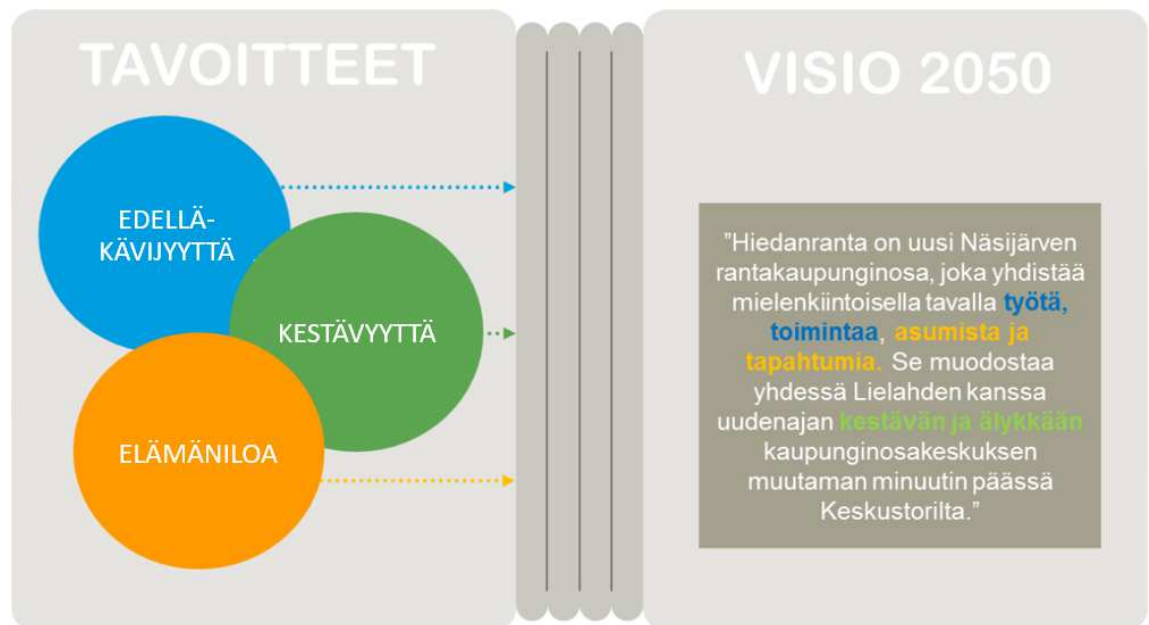
Raitiotien operointi Pyynikintorilta Lentävänniemeeseen Santalahden, Hiedanrannan ja Niemenrannan alueiden kautta käynnistyi vuoden 2025 alussa. Raitiotie kulkee Hiedanrannan yleissuunnitelman mukaisesti Näsisaaren ensimmäisen vaiheen louhetäytön läpi. Hiedanrannan keskustan pysäkki toimii myös liityntäliikenteen vaihtopisteenä. Tampereen Raitiotien laajentamisen hankesuunnittelu Hiedanrannasta Ylöjärven Leijapuistoon käynnistyi syksyllä 2025. Hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2027 aikana.

Hiedanranta rajautuu etelässä vt12/kt65 liittymäalueeseen. Liittymän asemakaavoitus ja tiesuunnitelman laadinta ovat käynnissä Pirkanmaan ELY-keskuksen ja Tampereen kaupungin välisen 2024 allekirjoitetun sopimuksen mukaisesti. Tiesuunnitelman on tarkoitus valmistua vuonna 2027. Hiedanrannan kehitysohjelma tuo suunnitteluun tarvittavaa tietoa Hiedanrannan kehittämisen ja liikennetarkaisuiden osalta. Liittymän toteutuksella on suuri vaikutus Hiedanrannan eteläisimpien osien toteutusmahdollisuuksiin sekä laajemmin koko läntisen kaupunkiseudun kehittämiseen.

Hiedanranta kytkeytyy kevyen liikenteen rantareiteihin sekä Tampereen keskustaan että Niemenrannan kautta Lentävänniemeeseen suuntaan. Rantareitit ovat yksi alueen tärkeistä vetovoimatekijöistä.

Kaupunginhallitukselle on laadittu kooste kehitysohjelmassa tehdystä muutoksen johtamisesta ja saavutetuista hyödyistä. Katsaus on nimeltään Hiedanranta – 10 vuotta aluekehittämistä ja se esitettiin kehitysohjelman tilannekatsauksen yhteydessä KH 28.4.2025 § 178.

2.2 VISIO TULEVASTA TILASTA OHJELMAN KOHDEALUEELLA

Kuva 2: Visio ja tavoitteet

Hiedanrannasta ja uudistuvasta Lielahdesta toteutetaan kaupunginosa, jossa on vähintään 18 500 asukasta. Keskustaan työpaikkoja tuovat erityisesti liike-, palvelu-, kulttuuri-, opetus- ja sotesektorit. Lisäksi työpaikkoja sijoittuu sijainteihin, joihin asuminen ei sovellu. Kaupunginosan toteutuminen kestää useita kymmeniä vuosia ja alue tulee olemaan valmis vasta 2050-luvulla. Kaupunginosan kehittämisen tavoitteet tähtäävät siten vielä kaupungin strategiaakin pidemmälle aikajaksolle.

Vision toteuttamiseksi on määritelty hyötytavoitteet. Hyötytavoitteet voidaan pelkistää kaupungin strategian mukaisesti: *Elämäniloa*, *kestävyyttä* ja *edelläkävijyyttä*. Näiden lisäksi keskeinen tavoite on ollut se, että Hiedanranta on *kaupungille taloudellisesti kannattava*. Taloudellinen kestävyys on osa kestävästä kaupunkikehitystä. Käytännössä tämä on varmistettu Hiedanrannan Kehitys Oy:n kanssa 31.12.2020 allekirjoitetulla yhteistyösopimuksella Hiedanrannan kehittämisestä. Yhtiö kehittää omistamansa alueen talonrakentamisen mahdollistavaksi valmiiksi kaupunkirakenteeksi.

Elämäniloa

Hiedanranta on läntinen keskus, joka tarjoaa kokonaisvaltaisesti palvelevan elinympäristön. Hiedanrannan yleissuunnittelun lähtökohta on ollut sekoittunut kaupunkirakenne, jossa asuminen, työ, vapaa-aika ja palvelu lomittuvat toistensa kanssa. Kaupunginosan erityispiirteitä ovat sijainti järven rannassa sekä tehtaan ja kartanon ympäristö.

Tehtaan ja kartanon ympärille muodostuu vetovoimainen luovien alojen ja tapahtumien keskittymä. Historiallinen kerroksisuus sekä vanhan tehdas- ja kartanoalueen uudiskäyttö antavat sille omintakeisen lähtökohdan. Tehdas kokoa yhteen kulttuuritoimijoita. Kokonaisuus toteutuu vaiheittain ja sinne sijoittuu mm. musiikinopetus, esittävää taidetta, galleria- ja kirjallisuustoimintaa, kirjasto sekä työväenopiston tiloja. Alueella toimii jo käsityöläisyhteisö Paja sekä kahvila- ja ravintolapalveluita ja se on jo nyt suosittu vierailukohde.

Tulevaisuudessa myös kartanon eteläpuoliset ranta-alueet tarjoavat viihtyisän paikan kaupunkielämälle. Näsisään satama sekä rantareitit tuovat Näisjärven ja sen rannat myös laajemmin ulottuville. Myös keskuspuistoverkosto luo alueelle omaa luonnettaan

Hiedanranta tarjoaa keskustassaan sekä kaupan päivittäiset palvelut että sote-palvelut. Nämä ovat laajasti kaupunkilaisten saavutettavissa, koska keskustan raitiotiepysäkki toimii myös lännen liityntäliikenteen terminaalina. Koulun, päiväkodin ja liikunnan tilat ovat kaupunginosan keskellä keskuspuiston äärellä. Myös julkinen taide on osa hiedanrantalaisten elämää.

Kestävyyttä

Hiedanranta on 15 minuutin kaupunki, joka mahdollistaa kestävän elämäntavan. Asukkailla on mahdollisuus oman auton sijaan valita yhteiskäyttöauto, julkinen liikenne tai kulkea jalan ja pyörällä erinomaisessa kevyen liikenteen lähiympäristössä. Alueelle toteutuu vähitellen myös monipuoliset asukkaiden yhteiskäyttötilat.

Tampereen kaupungin omistama Hiedanrannan Kehitys Oy on ottanut edelläkävijän roolin kestävän kaupunkiympäristön kehittämisessä. Vastuullisuuden ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuminen tuodaan näkyväksi konkreettisoin toimin. Pohjoiskorttelit saivat kansainvälisen BREEAM Communities sertifikaatin korkeimmalla arvosanalla Outstanding. Sertifiointin opit tulevat näkymään tulevien asemakaava-alueiden suunnittelussa sekä talonrakentamisessa.

Vähähiilinen rakentaminen on merkittävässä roolissa, sillä rakennusvaiheessa aiheutuu karkeasti noin puolet rakennuksen elinkaaripäästöistä. Rakentajille asetettavien vaatimuksen kautta rakentamisen hiilipäästöt vähentyvät vähintään 30 prosenttia ja 20 prosenttia 50 vuoden elinkaaren aikana. Tampereen Energia toteuttaa alueelle ratkaisun, jonka avulla koko kaupunginosan lämmitys pystytään toteuttamaan hiilineutraalisti. Myös katu- jen rakentamisen hiilipäästöjä vähennetään keskimäärin 30-40 prosenttia.

Edelläkävijyyttä

Hiedanranta on edelläkävijä kaupunkikehittämisessä. Yhtiömalli on luonut pohjan innovaatioille kaupunginosan kehittämisessä. Hiedanrannan alueellisten palveluiden ja yhteiskäyttötilojen koordinoinnista sekä kaupunginosan taideohjelman toteuttamisesta vastaa Hiedanrannan Palvelut Oy. Hiedanrannan Pysäköinti Oy on alueen keskitetyn pysäköinnin toteuttaja ja vastaa muun muassa pysäköintilaitosten rakennuttamisesta. Yhteiskäyttötilojen ja yhteiskäyttöautojen varaukset digitaalisten varausjärjestelmien kautta tehostaa resurssien käyttöä. Data-alusta mahdollistaa kulutustietojen vertailemisen. Älykästä ohjausta voidaan hyödyntää ennakoivaan huoltoon ja kulutuspiikkien pienentämiseen. Syntyvää dataa voidaan rikastaa kaupunkilaisten hyödyksi digitalisaation edetessä.

3 OHJELMAN SIDOSRYHMÄT

3.1 KESKEISET SIDOSRYHMÄT

Sidosryhmä	Roolin kuvaus (ohjelman onnistumisen kannalta)	Toimenpiteet sidosryhmän huomioimiseksi tai osallistamiseksi	Vastuu
Päätöksentekijät	Sujuvan poliittisen päätöksenteon varmistaminen ohjelmaa ja ohjelman sujuvaa etenemistä sivuavissa asioissa	Säännöllinen raportointi kaupunginhallitukselle, esitelyt lautakunnille ja valtuustoryhmille pyydettyäessä	Ohjelman omistaja, ohjelmajohtaja
Palvelualueet	Ohjelman sujuvan valmistelun, päätöksenteon ja toimenpanon varmistaminen kaupungin organisaatiossa	Hankkeen ohjausryhmässä palvelualuejohto Säännöllinen palaverikäytäntö kaupunkiympäristön suunnittelun ja rakennuttamisen sekä kaupungin kiinteistöjohtajan kanssa Aktiivinen yhteistyö linjaorganisaation tasolla	Ohjelman omistaja, ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Kaupunkikonserni	Ohjelman sujuvan valmistelun, päätöksenteon ja toimenpanon varmistaminen kaupungin organisaatiossa	Systemaattinen viestintä kaupunkikonsernin avaintoimijoille	Ohjelman omistaja, ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Raitiotien kehitysohjelma	Raitiotien suunnitelmat, toteutus ja käyttö sisältävät merkittäviä rajapintoja Hiedanrannan kehittämiseen	Säännöllinen vuorovaikutus, tiedonvaihto suunnitelmista sekä eri intressiryhmien tavoitteiden yhteensovitus	Ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Vaitinaron liittymän suunnitteluorganisaatio / Väylävirasto	Vaitinaron liittymän suunnitelmat, toteutus ja käyttö sisältävät merkittäviä rajapintoja Hiedanrannan kehittämiseen	Säännöllinen vuorovaikutus, tiedonvaihto suunnitelmista sekä eri intressiryhmien tavoitteiden yhteensovitus	Kaupunkiympäristön palvelualue, ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Hiedanrannan Kehitys Oy	Merkittävä maanomistaja ohjelma-alueella, joka yhteistyösopimuksen perusteella on sitoutunut edistämään useita ohjelman kannalta keskeisiä tavoitteita	Säännöllinen vuorovaikutus, tiedonvaihto suunnitelmista sekä eri intressiryhmien tavoitteiden yhteensovitus	Ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja, Kitia, asemakaavoitus
Lielahden maanomistajat	Omistavat yleissuunnitelma-alueella maata, jonka kehittäminen yleissuunnitelman mukaiseen käyttötarkoitukseen edistää ohjelman tavoitteita	Vuorovaikutus kiinteistönomistajien kanssa ja alueen kehittymisen edistäminen	Ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja, Kitia, asemakaavoitus

Lielahden ja Hiedanrannan yritykset	Aluekeskuksen palveluiden ja työpaikkojen tarjoaminen alueella	Vuorovaikutus yritysten kanssa ja palveluiden tarjonnan edistäminen	Ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja, Kitia
Kasvatuksen, koulutuksen, kulttuuri- ja vapaa-ajan, sote-palveluiden sekä turvallisuuden ja pelastuspalveluiden tuottajat	Elinvoimaisten palveluiden ja harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen	Vuorovaikutus toimijoiden kanssa ja palveluiden tarjonnan edistäminen	Ohjausryhmä, ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Tutkimuksen, kehittämisen, tuotekehityksen yritykset ja organisaatiot sekä näiden rahoittajatahot	Älykkään ja kestäväan kaupunkiympäristön suunnittelun, rakentamisen ja käytön osaaminen ja kehittäminen	Vuorovaikutus ja alueen kehitystavoitteiden edistäminen, yhteistyö tutkimuslaitosten kanssa	Ohjausryhmä, ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Kunnallistekniikan, tieto- ja energiaverkkojen, kaupunkipalveluiden, energiatuotannon yms. aluetason palveluiden tuottajat ja kehittäjät	Älykkään ja kestäväan kaupunkiympäristön suunnittelun, rakentamisen ja käytön osaaminen ja kehittäminen	Vuorovaikutus ja kehityshankkeiden edistäminen	Ohjausryhmä, ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Rahoituslaitokset, kiinteistönomistajat	Mahdollistavat Hiedanrannan kehittymisen tavoitteiden mukaisesti rahoitusinstrumenteilla sekä rakennus ja kehityshankeinvestoinneilla.	Uskottavan kehitysnäkymän luominen	Ohjausryhmä, ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Asukasyhdistykset, yrittäjäyhdistykset, kansalaisopistot, harrastejärjestöt, alueen asukkaat ja toimijat	Osallistuvat yhteistyö- sekä tuotekehityshankkeisiin, tuovat osallistamiseen asiantuntemusta, toimivat ruohonjuuritasolla ja kehittävät uusia toimintamuotoja.	Osallistaminen mm. asema-kaavoitustyössä, palveluiden suunnittelussa sekä alueelle kehittyvässä käytännön toiminnassa	Ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja, asemakaavoitus
Taide- ja kulttuuritoimijat	Osallistuvat yhteistyö- sekä tuotekehityshankkeisiin ja tuovat kulttuurisäiltöihin asiantuntemusta, omaleimaista positiivista identiteettiä ja lisäävät alueen vetovoimaa.	Mahdollisuudet taiteen ja kulttuurin tuomiseen alueelle, taideohjelma	Ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja, asemakaavoitus, sivistys- ja kulttuuri
Lupaviranomaiset	Määrittelevät tehtäviensä mukaisesti toteuttamiseen liittyvät vaatimukset ja velvoitteet myös kokeilua ja kehittämistä koskeissa hankkeissa	Varmistetaan viranomaisille riittävä taustainformaatio päätöksenteon pohjaksi	Ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja
Tiedotusvälineet	Välittävät tietoa Hiedanrannan kehittymisestä ja siellä toteutetuista ratkaisuista kansallisesti ja kansainvälisesti. Lisäävät alueen tunnettua ja kasvattavat sen houkuttelevuutta.	Suunnitellaan tiedottaminen ja siihen liittyvät menettelyt	Ohjelmajohtaja, hankekehitysjohtaja

4 OHJELMAN HYÖTYTAVOITTEET JA VAIKUTUKSET SEKÄ NIIHIN LIITTYVÄT MITTARIT

Hiedanrannan kaupunginosan toteuttaminen jatkuu arviolta 2050-luvulle. Hiedanrannan kehitysohjelman ohjelmakausi on arvioitu päättyvän vuonna 2029, jolloin kaupungin osan ensimmäiset korttelit ovat valmistuneet sekä kestävän ja älykkään kaupungistumisen ensimmäiset ratkaisut ovat jo toiminnassa. Kaikkia Hiedanrannan kaupunginosan älykkyyden ja kestävyys tavoitteita ei välttämättä ole vielä tässä ajassa saavutettu, mutta tällöin kaupunginosan älykkäiden ja kestävien ratkaisujen kehityksen suunnan arvioidaan jo vaikiintuneen.

Hiedanrannan valtuustokauden tavoitteet perustuvat Ilmari Nurmisen pormestariohjelman 2025-2029 pohjalta valmisteltuun kaupungin strategiaan, asunto- ja maapolitiikan linjauksiin sekä Hiedanrannan kehitysohjelman strategiaan tavoitteisiin. Kehitysohjelman strategisten tavoitteiden kytkeytyminen Tampereen kaupungin strategiaan ja kehitysohjelman valtuustokauden tavoitteiden kytkeytyminen koko strategiakehiköön on kuvattu kuvassa 4. Hiedanrannan kehitysohjelma osallistuu osaltaan Tampereen kaupungin omistaman Hiedanrannan Kehitys Oy:n omistajaohjaukseen. Yhtiön tavoitteisto osaltaan vastaa kehitysohjelman tavoitteistoa. Tämän ohjelmasuunnitelman liitteiden 1-3 kaavioissa on kuvattu strategiaa toteuttavat valtuustokauden hyötytavoitteet, keskeiset toimenpiteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi sekä mittarit, joiden pohjalta tavoitteiden saavuttamista voidaan arvioida.

Kuva 3: Hiedanrannan kaupunginosan toteuttamisen tavoitteet osana strategista suunnittelua

5 OHJELMAN TUOTOKSET JA LAAJUUS

5.1 OHJELMAN OSA-ALUEET / TUOTOKSET JA NIIDEN HYÖDYNTÄMINEN

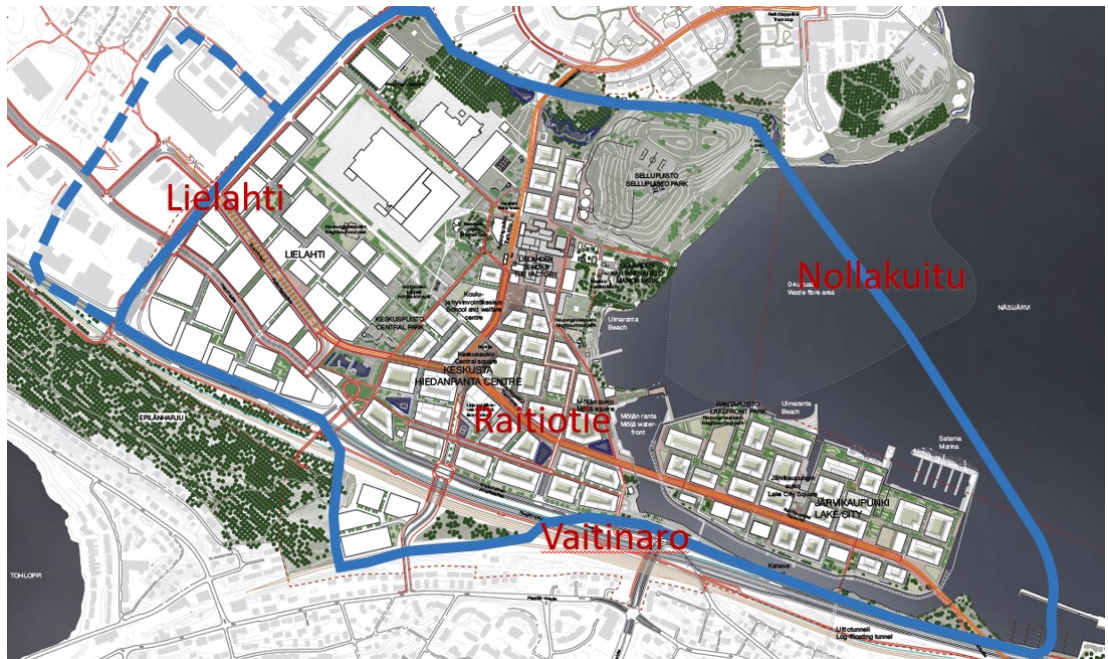
Hiedanrannan kehitysohjelman keskeinen tuotos on koko Hiedanrannan kehitysohjelma-alueen kehittyminen ohjelmatavoitteiden mukaisesti. Hiedanrannan visio ja strategiset tavoitteet perustuvat Tampereen kaupungin strategiaan. Hiedanrannan tavoitteiden toteutuminen edistää siten koko kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Tampereen kaupunki on yhtiöittänyt Hiedanrannassa omistamansa maaomaisuuden kehittämisen ja tältä osin yhtiöittämisen keskeinen tuotos on kaupungille luovutettava valmis kaupunkirakenne sekä Hiedanrannan palveluiltaan monipuolinen ja kasvava aluekeskus.

Infrastruktuurin toteutuksessa älykkyyteen ja kestävyyteen sekä kulttuurilliseen kehittämiseen tehtävät kehittämispanostukset sekä aluetasolle luotavat palvelumallit tuottavat aineetonta osaamispääomaa. Kehitysohjelman tehtävänä on varmistaa syntyneen osaamisen hyödynnettävyys kaupungin muussa toiminnassa. Kokemusten konkretisoitumisen myötä tullaan myös järjestämään systemaattista kokemusten vaihtoa.

5.2 RAJAUKSET JA YHTEYDET MUUHUN TOIMINTAAN

Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä kaupungin palvelualueiden, liikelaitosten, muiden kehitysohjelmien ja yhtiöiden kanssa. Tärkeitä yhteistyötahoja tällä valtuustokaudella ovat myös VT12 ja KT 65 liittymän suunnittelu sekä raitiotien suunnittelu Ylöjärven suuntaan. Ohjelman tarkoituksena on johtaa, koordinoida, tukea ja varmistaa, että Hiedanranta kehittyy visionsa mukaisesti. Ohjelmaa toteutetaan sille myönnettyjen määrärahojen puitteissa sekä palveluryhmien, liikelaitosten ja yhtiöiden omien budjettien mukaisesti.

Kuva 4: Hiedanrannan yleissuunnitelmassa on tarkasteltu keskeinen ohjelma-alue. Ohjelmaan sisältyy useita rajapintoja ja siten keskeisiä yhteistyösuuntia ovat etelässä Vaitinaron liittymäalueen suunnittelu, lännessä Lielähti laajemmin sekä keskellä alueen läpi kulkeva raitiotie. Nollakuitu Näsijärven on merkittävä osiltaan ohjelma-alueella.

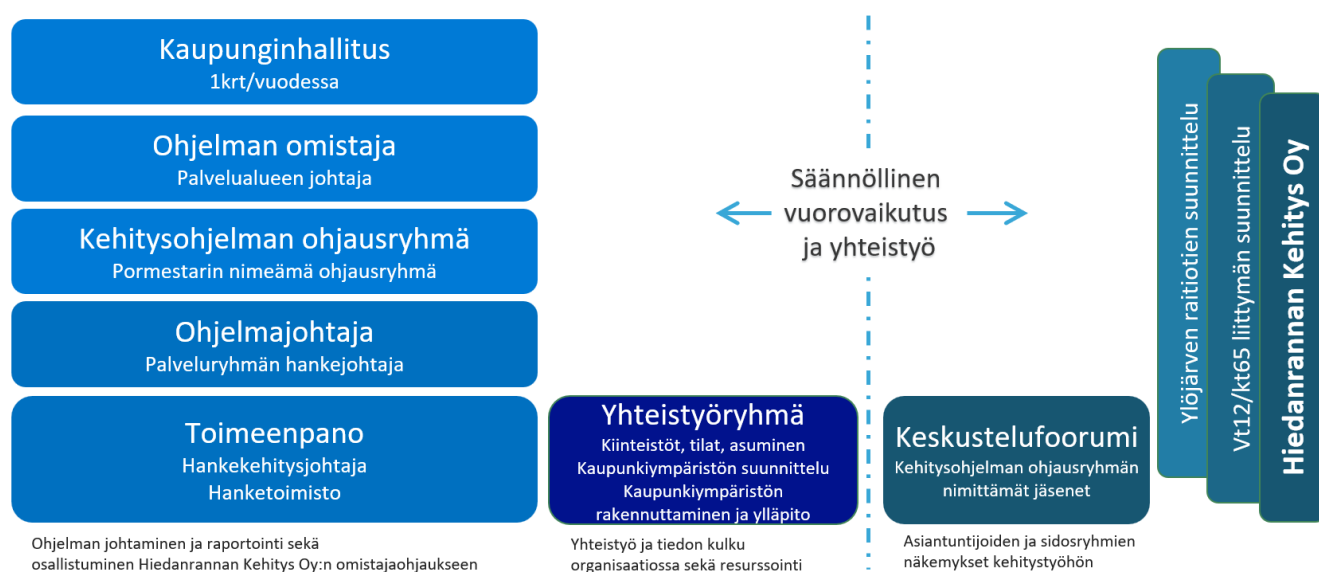
6 OHJELMAN ETENEMISSUUNNITELMA JA TARVITTAVAT RESURSSIT

6.1 OHJELMA KAUPUNGIN ORGANISAATIOSSA

Hiedanranta kehitysohjelma on käynnistetty vuonna 2015 kaupunginhallituksen päätöksellä. Ohjelman johtamisesta, tavoitteista ja raportoinnista kaupunginhallitukselle vastaa Kaupunkiympäristön palvelualueen Strateginen hankekehitys palveluryhmä. Kehitysohjelman tavoitteita toteuttavat toimenpiteet vaativat yhteistyötä kaupungin sisällä sekä yhteistä suunnittelua ja koordinointia eri yksiköiden välillä. Muiden tehtävien kuten maankäytön ja yhdyskuntatekniikan suunnittelun, rakennuttamisen, taloushallinnon sekä viestinnän ja markkinoinnin osalta ohjelmalle kohdistetaan työpanoksia kaupungin eri palveluryhmistä ja tarvittaessa ulkopuolisilta asiantuntijoilta ohjelmasuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Valtuustokaudelle 2025-2029 asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää laajaa yhteistyötä. Tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeiset toimenpiteet on käyty läpi muiden palvelualueiden sekä kehitysohjelmien kanssa ja tunnistettu ne toimenpiteet, joiden toteutumisessa vaaditaan laajemmin yhteistyötä. Hiedanrannan kehitysohjelman työpaketit 2025-2029 nostetaan valtuustokauden toteutussuunnitelmiin. Koordinointia jatketaan tarvittaessa vuosisuunnittelun tasolla.

Säännöllinen vuorovaikutus keskeisten yhteistyötahojen kanssa varmistaa, että organisaatiossa oleva tieto saadaan hyödynnettyä tehokkaasti ja tiedonkulku toimii. Vuorovaikutus ulkoisten yhteistyötahojen kanssa nostaa esiin kehittämisessä huomioon otettavia näkökulmia.

Kuva 5: Hiedanrannan kehitysohjelman organisointi. Ohjelman johtaminen toteutetaan kehitysohjelmat palveluryhmän yhteisin resurssein.

6.2 OHJELMAN OMISTAJA

Ohjelman omistaja kaupunkiympäristön palvelualueen johtaja.

6.3 OHJELMAN OHJAUSRYHMÄ

Hiedanrannan kehitysohjelman toimintaa ohjaa ohjausryhmä. Ohjausryhmän kokoonpanoa täsmennetään organisaatiossa tapahtuvien muutosten perusteella. Ohjausryhmä linjaa käytännön toimeenpanoa tavoitteiden, hyötyjen ja riskien näkökulmista. Ohjausryhmä reagoi myös toimintaympäristön muutoksiin sekä syventää yhteistyötä palvelualueiden välillä. Ohjausryhmä koostuu ohjelman omistajasta (puheenjohtaja) ja ohjelman kannalta muista keskeisistä kaupunkiorganisaation edustajista sekä tarvittavista avainhenkilöistä.

6.4 OHJELMAJOHTAJA

Ohjelman ohjelmajohtajana toimii strateginen hankekehitys palveluryhmän johtaja.

6.5 KEHITYSOHJELMAN TOIMEENPANO

Kehitysohjelman toimeenpanosta vastaa hankekehitysjohtaja. Hankekehitysjohtaja toimii myös kehitysohjelman ohjausryhmän sihteerinä. Hankekehitysjohtajan tukena toimii strateginen hankekehitys palveluryhmän hanketoimisto. Hankekehitysjohtaja koordinoi hanketoimiston tuella kiinteää yhteistyötä kaupunkiympäristön palvelualueen sekä kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka palveluryhmän ja sivistyspalveluiden palvelualueen kanssa. Vastaavasti hankekehitysjohtaja vastaa yhteyksistä raitiotien, Hiedanrannan Kehitys Oy:n sekä vt12 / kt65 suunnitteluorganisaation kanssa.

Tampereen kaupunginvaltuusto päätti 15.4.2019 Hiedanrannan maaomaisuuden kehittämisen yhtiöittämisestä. Vuoden 2020 lopussa allekirjoitettiin kaupunginhallituksen 23.11.2020 hyväksymä Tampereen kaupungin ja Hiedanrannan Kehitys Oy:n välinen maankäytön kehittämisen yhteistyösopimus. Hiedanrannan Kehitys Oy:llä on selkeä rooli ja merkittävät resurssit Hiedanrannan kehittämisessä.

6.6 OHJELMAAN LIITTYVÄT PROJEKTIT JA NIIDEN ORGANISAATIO

Projektien organisaation hyväksyy ohjelmajohtaja. Projekti raportoidaan ohjelman ohjausryhmälle. Merkittävimmillä projekteilla on lisäksi oma erikseen nimetty projektiryhmä. Pääsääntönä pienemmissä projekteissa on, että ohjausryhmän tehtävän hoitaa projektin omistaja ohjelmatoimiston avulla.

Kehitysohjelma voi verkostoitua tutkimuslaitosten kanssa myös ilman erillisiä projekteja. Ohjelma voi esimerkiksi osallistua tutkimushankkeen ohjausryhmätyöskentelyyn tai muuten mahdollistaa kaupungin kannalta tärkeän tiedon luomista. Näin toimittaessa käyttöön saadaan uutta tutkimustietoa, vaikka ohjelmalla ei olisi tutkimushankkeissa rahoittavaa roolia.

7 KUSTANNUKSET JA RAHOITUS

Hiedanrannan kehitysohjelman taloutta suunnitellaan ja raportoidaan kaupungin normaalin talouden ja toiminnan suunnittelun mukaisesti. Kehitysohjelman käyttötalouden kustannukset ovat pienentyneet merkittävästi Hiedanrannan Kehitys Oy:n kehityspanosten myötä. Toimintaa tehostaa myös se, että hanketoimiston resurssit ovat jaettu yhdessä mm. Viiden tähden keskusta kehitysohjelman kanssa.

Kehitysohjelman suurin investointikustannus on nollakuidun nosto ja käsittely. Hiedanrannan asemakaavojen toteutus ei aiheuta kustannuksia kehitysohjelmalle. Kaupunki ja Hiedanrannan Kehitys Oy:n ovat allekirjoittaneet 31.12.2020 Yhteistyösopimuksen Hiedanrannan kehittämisestä (KH 23.11.2020 § 482, TRE:7123/02.07.01/2019). Yhteistyösopimuksessa osapuolet ovat sopineet, että maanomistaja osallistuu Tampereen kaupungin asunto- ja maapolitiikan linjauksesta poiketen sopimusalueen yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin rakentamalla alueen julkisen yhdyskuntatekniikan ja luovuttamalla sen kaupungille. Hiedanrannan Kehitys Oy luovuttaa kaupungille yhtiön mailla asemakaavamuutoksella muodostuvat yleiset katu-, puisto-, tori-, suojaviheralueet käyttöönottovalmiina ja yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevat ET-tontit. Maanomistaja ei luovuta kaupungille tonttimaata lukuun ottamatta edellä mainittuja yhdyskuntatekniikkaa palvelevia tontteja. Maanomistaja sitoutuu sopimusalueella tonttien luovutuksissa noudattamaan kaupungin asunto- ja maapolitiikan linjauksia sekä kulloinkin voimassa olevan MAL-sopimuksen linjauksia. Lielahden kehittäminen toteutetaan kaupungin perinteisten toimintamallien mukaisesti.

Ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittaviin käyttötalous- ja investointimenoihin varaudutaan vuosittain kaupungin talousarviossa.

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Konsernihallinto	-100				
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-1 020	-1 020	-1 020	-1 020	-1 020
Yhdyskuntalautakunta	-400	-500	-500	-500	-500
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-272	-272	-272	-272	-272
Kehitysohjelma yhteensä	-1 792	-1 792	-1 792	-1 792	-1 792

Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-3 500	-3 380	-7 380	-4 660	-1 780
Yhdyskuntalautakunta	0	-800	-500	-1 100	-300
Kehitysohjelma yhteensä	-3 500	-4 180	-7 880	-5 760	-2 080

8 VIESTINTÄ

Hiedanrannan kehitysohjelman ja alueen kehittämisen viestinnän keskeinen tehtävä on viestiä ohjelman toiminnasta ja alueen kehittamisestä avoimesti ja tasapuolisesti kaikille sidosryhmille. Hiedanrannan Kehitys Oy omistaa merkittävän osan Hiedanrannan alueesta ja vastaa omasta viestinnästään. Yhtiön ja Tampereen kaupungin viestinnän yhteensovittaminen ja vastuunjako on tärkeää päällekkäisten tai ristiriitaisten viestintätoimenpiteiden välttämiseksi. Hiedanrannan Kehitys Oy tekee viestinnällään aluetta tunnetuksi paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti sekä edistää Hiedanrannan positiivisen brändin kehittymistä. Viestinnällä on myös merkittävä rooli uskottavuuden ja kehittämiskumppanuuksien luomisessa. Suunnitelmallisella ja oikea-aikaisella viestinnällä välitetään yhteistä tietoa kaupunginosan kehittamisestä ja tulevaisuudesta. Hiedanrannan brändikuvaan tulee vaikuttamaan raitiotien, eritasoliittymän sekä myös alueen toimijoiden, kuten asuntokaupan ja palveluidentuottajien viestintä.

Aktiivinen ja monikanavainen viestintä tukee vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa sekä edistää kaupunkilaisten osallisuutta ja alueen toimijoiden, kävijöiden ja tulevien asukkaiden yhteisöllisyyden kehittymistä. Yhteiskehittäminen sekä alustamainen toimintatapa edellyttävät avointa viestimistä osallistumisen ja yhteistyön mahdollisuuksista ja tavoista. Viestinnän tehtävänä on myös tunnistaa ja ennaltaehkäistä mahdollisia maineriskejä.

Viestinnän ja vuorovaikutuksen tavoitteena on, että uusi kaupunginosa koetaan yhteiseksi ja myönteiseksi osaksi Tamperetta. Jo alkuvaiheen osallistamisella ja aktiviteeteilla on saatu myönteistä tunnettuutta ja näkyvyyttä eri medioissa. Avoin viestintä myös vähentää negatiivista palautetta ja sen avulla pyritään ennaltaehkäisemään kaupunkisuunnitteluun liittyviä valituksia ja viivästyksiä.

Tampereen kaupungin viestinnän visuaaliset elementit pohjautuvat kaupungin graafiseen ohjeistukseen. Hiedanrannan Kehitys Oy ylläpitää Hiedanrannan brandiviestintää. Kehitysohjelman viestinnässä hyödynnetään soveltuvien osien lisäksi myös tätä aineistoa.

Sisäisen viestinnän kohderyhmiä ovat poliittiset päättäjät, kaupungin eri yksiköt sekä liikelaitokset ja tytäryhtiöt. Keskeisiä ulkoisia kohderyhmiä ovat viranomaiset, tutkimuslaitokset, kaupunkilaiset, yhdistykset, yritykset ja mediat.

Hiedanrannassa tehty kehitystyö kiinnostaa laajasti myös kansainvälisesti ja yksi viestinnän muoto on myös alueen ja aluekehityksen esittely vieraileville ryhmille. Näin lisätään myös koko kaupungin tunnettuutta.

9 RISKIT

Kehitysohjelman ja koko Hiedanrannan kehittämisessä voidaan tunnistaa sekä strategisen että operatiivisen tason riskejä. Strategisen tason riskit ovat riskejä, joiden hallinta on ohjelman tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta kriittistä. Operatiiviset riskit liittyvät lähemmin eri yksiköiden jatkuvaan toimintaan ja toiminnan johtamiseen.

Strategisen tason riskit ovat jatkuvasti kehitysohjelman ohjausryhmän seurannassa. Näiden riskien hallintaan liittyvät ja toteutumisen reagointiin liittyvät toimenpiteet ovat usein laajavaikuttavia. Keskeiset strategisen tason riskit ovat:

- suurten liikennehankkeiden yhteensovittamiseen liittyvät epäonnistumiset
- nollakuidun noston hankintaan liittyvät epäonnistumiset
- Näsisaaren 2. vaiheen täyttöihin tarvittavan louheen saatavuuteen liittyvät epävarmuudet
- asuntomarkkinan toimintaan liittyvien epävarmuuksien vaikutukset alueen kehitykseen
- Hiedanrantaan luotavien palveluiden vetovoiman riittävyys.

Operatiivisten riskien hallinta ei tapahdu Hiedanrannan kehitysohjelman toimesta. Hiedanrannan kehitysohjelman organisaatio on hyvin pieni ja siten kehitysohjelman oma operatiivinen toiminta on hyvin vähäistä. Operatiivinen työ ja sen ohjaus tapahtuu monen eri yksikön tai linjaorganisaation toimesta. Kehitysohjelma tekee yhteistyötä monien Tampereen kaupungin eri yksiköiden sekä esimerkiksi eritasoliittymän suunnittelun, raitiotien jatkosuunnittelun, Hiedanrannan Kehitys Oy:n kanssa. Näihin kaikkiin liittyy oma kehitysohjelmasta riippumaton riskienhallintansa. Hiedanrannan kehitysohjelma on matriisiorganisaatio ja keskeinen toimintatapa operatiivisten riskien hallitsemisessa on aktiivinen ennakointi, yhteistyö ja vuorovaikutus etenemissuunnitelman mukaisella toimintamallilla.

Keskeinen maineriskien hallintakeino on viestinnän, tavoitteiden ja käytännön toiminnan välinen tasapaino. Kaikkea tavoiteltavaa kestävä ja älykkään kaupungin teknologiaa ei ole olemassa. Uusien teknologioiden käyttöönotto tuottaa hyvin usein suuria haasteita. Kehitysohjelman viestinnässä tulee valita lupaukset, joista ohjelma pystyy pitämään kiinni.

10 OHJELMAJOHTAMISEN KÄYTÄNNÖT

10.1 RAPORTOINTI JA OHJAUS

Ohjelman omistaja raportoi säännöllisesti kaupunginhallitukselle ohjelman etenemisestä. Hiedanrannan Kehitys Oy raportoi toiminnastaan yhtiön omistavalle Tampereen kaupungille. Ohjelmaan kuuluvien projektien ohjaus ja raportointi tapahtuu Tampereen kaupungin projektiohjeiden mukaan. Valtuustokauden keskeisimmät tavoitteet sisällytetään palvelualueiden palvelusuunnitelmiin.

10.2 MUUTOSTEN HALLINTA

Merkittävät muutokset ohjelmasuunnitelmaan viedään ohjelman ohjausryhmän esityksestä kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Muutoksia ohjelmasuunnitelmaan saattaa aiheuttaa kaupunkistrategiassa, oletuksissa ja muissa lähtökohdissa tapahtuvat muutokset. Jos ohjelman aikatauluun tulee muista syystä poikkeamia, ne huomioidaan päivityksinä valtuustokauden toimenpiteiden täsmentämisenä ohjausryhmässä.

10.3 MUUTOKSEN JOHTAMINEN JA HYÖTYJEN VARMISTAMINEN

Ohjelman johtaminen on organisoitu siten, että se mahdollistaa hyvän ja sujuvan tiedonkulun palvelualueiden ja ohjelmien välillä. Hiedanrannassa testataan systemaattisesti uusia älykkään ja kestäväan kaupunkirakenteen ratkaisuja käytännössä. Uudet opit ja kokemukset raportoidaan ohjelman johtoryhmässä sekä yhteistyöryhmässä. Onnistumiset voidaan näin siirtää käytännöiksi kehitysohjelmien ja/tai palvelualueiden toimintaan.

Kaupunkirakenteessa ja kaupunkikehittämisessä tavoitteet voivat myös olla ristiriitaisia. Havaittujen ristiriitatilanteiden yhteydessä tehtyjen valintojen perusteita ja seurauksia on myös hyvä tarkastella objektiivisesti eri näkökulmista. Tällaiset tarkastelut luovat myös monia osaamisaloja yhdistävää oppia tulevaan kaupunkikehittämiseen.

10.4 OHJELMAN ULKOISET RIIPPUVUUDET JA YHTEYDET

Hiedanrannan kehitysohjelman tavoitteena on mahdollistaa iso muutos kaupunkikehittämisessä. Sisäisten muutosten vaikuttavuuden varmistaminen edellyttää niin kaupungin johdon sitoutumista kuin hyvää yhteistyötä kaikkien palvelualueiden kanssa.

Hiedanrantaan vaikuttavia ohjelman ja myös kaupungin organisaation ulkopuolella tehtäviä merkittäviä päätöksiä ja valintoja tehdään myös kaupunkiorganisaation ulkopuolella. Näitä ovat esimerkiksi päätökset väyläinvestoinneista, kehittämisestä, rakennushankkeista tai vaikka päätökset kilpailutuksiin osallistumisesta. Aktiivisella valmistelulla ja oikean tiedon tuottamisella voidaan vaikuttaa myös ulkopuolella tehtäviin päätöksiin. Monimutkaisiin tarjous- tai valmisteluriskiä sisältäviin hankkeisiin liittyen huolellinen lähtötietojen tuottaminen sekä kaupungin vakaa ja luottamusta lisäävä toiminta parantavat edellytystä hankkeiden toteutumiseen.

Tärkeää ovat myös on toimivat yhteydet yritysmaailmaan, opetus- ja tutkimuslaitoksiin ja muihin keskeisiin sidosryhmiin.

Liite 1 Hiedanrannan kehitysohjelman hyötytavoitteet valtuustokauden loppuun 2029

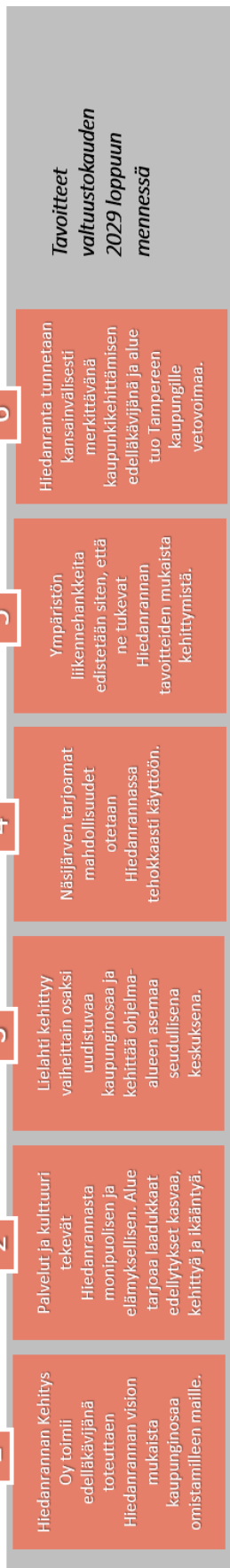

Liite 2 Hiedanrannan kehitysohjelman valtuustokauden toimenpiteet

1	2	3	4	5	6	Tavoitteet valtuustokauden 2029 loppuun mennessä
Hiedanrannan Kehitys Oy toimii edelläkävijänä toteuttaen Hiedanrannan vision mukaista kaupunginosaa omistamilleen maille.	Palvelut ja kulttuuri tekevät Hiedanrannasta monipuolisen ja elämyksellisen. Alue tarjoaa laadukkaita edellytyksiä kasvaa, kehittyä ja ikääntyä.	Lielahdi kehittyv vaihteittain osaksi uudistuvaa kaupunginosaa ja kehittää ohjelma-alueen asemaa seudullisena keskuksena.	Näsijärven tarjoamat mahdollisuudet otetaan Hiedanrannassa tehokkaasti käyttöön.	Ympäristön liikennehankkeita edistetään siten, että ne tukevat Hiedanrannan tavoitteiden mukaista kehittymistä.	Hiedanranta tunnetaan kansainvälisesti merkittävänä kaupunkikehittämisen edelläkävijänä ja alue tuo Tampereen kaupungille vetovoimaa.	
Asuntotuotanto käynnissä	Hiedanrannan kulttuuripäästö ja kulttuuriympäristö ja tehtaan konsepti luo vetovoimaa koko kaupungille ja edistää samalla ihmisten osallisuutta ja alan yrittäilyä	Lielahden maanomistajien ja liiketoiminnan harjoittajien kanssa ylläpidetään alueen kehittymistä edistävää vuoropuhelua	Uimarannan, Möljin ja Näsisaaren länsireunan tarkemman suunnittelun pohjaksi laaditaan toiminnallinen konsepti	Hiedanrannan ja kehittyvän Lielahden katutilat tarjoavat miellyttävät kevyenliikenteen yhteydet joukkoliikenteen pysäkeille sekä hyvän ja turvallisen asuin ympäristön	Hiedanrannan 3D-kaupunkimallia hyödynnetään alueen suunnittelussa sekä viestinnässä	
Pohjoiskortteleissa, Tehdaskartanonkadulla sekä Keskusta 1 kaava-alueella	Hiedanrannassa toteutetaan myös kohtuuhintaista asuntotuotantoa sekä asuntoja erityisryhmien tarpeisiin	Kaupunki täsmentää yleissuunnitelman Lielahden lohkoa tarpeellisuutta osittaan	Nollakuidun nosto toteutuu luvituksen mukaisesti ja Näsisaaren 2. vaiheen täyttö aloitetaan osana kaupungin pitkän aikavälin investointisuunnittelua	Liikenneväylien ja niihin liittyvässä laajemmassa suunnittelussa haetaan ratkaisuja, jotka sopivat tiiviiseen kaupunkiympäristöön	Tampereen kaupunki organisoii kaupunkikehittämisen seminaaritilaisuuden, joka nostaa esille Hiedanrannan opit ja kokemukset	
Alueen ensimmäiset yhteiskäyttöiset monitoimitilat ja yhteiskäyttöautot ovat hyötykäytössä toimivien käyttöliittymien avulla	Elinvoimaiseksi suunniteltu katutaso ja ranta-alue nousee esiin keskustan suunnitelmissa	Lielahden kehittymistä edistetään Hiedanrannan yleissuunnitelman mukaisina, selkeinä kokonaisuuksina	Veneilyn ja vesiliikenteen näkökulmat tarkastellaan Näsisaaren 2. vaiheen ja Möljin suunnittelun rinnalla	Väliaikaiset liikennejärjestelyt ja kevyenliikenteen yhteydet Hiedanrannan ja Lielahden muutosalueilla pidetään toimivina	Hiedanrannassa järjestetään tontinluovutuksia / kumppanuushakua, joilla haetaan innovaatioita	
Kulttuuritehtaan ensimmäiset investointipäätökset on tehty.	Pohjoiskortteleiden viherpihojen ja katujen toimivuudesta, turvallisuudesta ja monimuotoisuudesta tehdään arviointi jatkosuunnittelun tueksi	Lielahden palvelut ovat tärkeä osa aluekeskusta ja aluekeskukseen kuuluvat palvelut säilytetään Hiedanrannassa ja Lielahdessa	Silta uittotunnelille (Erkilänsillan siirto) suunnitellaan ja toteutetaan osana Näsijärven rantareitistöä	Ylöjärven raitiotien suunnitelmalla selkiytetään Lielahden kehittämisen lähtökohtia	Hiedanrannan koulun toiminnan suunnittelussa tarkastellaan erityisesti kansainvälisyyteen ja tehtaan kulttuuripalveluihin liittyvät yhteistyömahdollisuudet	
Kiinteistöjen kulutusdata on asukkaiden hyödynnettävissä ja selvitetään laajempaa hyödyntämistä						Keskeiset toimenpiteet valtuustokauden tavoitteiden saavuttamiseksi

Toimenpiteet

Liite 3 Hiedanrannan kehitysohjelman valtuustokauden mittarit

Määrällinen tavoite, mittarit

Hiedanranta on haluttu ja vetovoimainen asuinalue sekä kiinnostava ja innostava tapahtumapaikka
Eritasoliittymän ja Ylöjärven raitiotien suunnitellut muuttavat Lielahden ja tuo muutos on ohjattu myönteiseen suuntaan
Kartanon eteläpuolisen ranta-alueen kehittäminen kaupunkilaisten käyttöön on käynnistynyt
Rajapinta Hiedanrannan ja Lielahden kaupunki-rakenteiden välissä on jäsentymässä suunnittelu- ja kaavoitus-hankkeiden myötä
Kulttuuritehtaan konsepti on kehitetty Tampereen vetovoima-tekijäksi
Hiedanranta on rakennettu edistyskellisen tavoitteiden mukaisesti taloudellisesti kestävässä puitteissa